

SC

ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා
අධ්‍යාපනය සහ රැකියා අවස්ථා

ඊ. ඩබ්ලිව්. ඊ. උපමාලිකා
FGSL/2001/510/R

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන
විද්‍යාව පිළිබඳ සමාජීය විද්‍යාපති පර්යේෂණ උපාධිය සඳහා
ඉදිරිපත් කරන ලදී
2009 දෙසැම්බර්

ප්‍රවේශ අංකය	613
වර්ග අංකය	

නිබන්ධ සාරාංශය

පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යාව වෘත්තීයානුකූල විෂයකි. එහි මූලික කාර්යභාරය වන්නේ අනෙකුත් සියළු විෂයන්ට සම්බන්ධ විවිධාකාරයේ තොරතුරු නිසි සේ සංවිධානය කරමින් අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි අවශ්‍ය පරිදි අවශ්‍ය ස්වරූපයෙන් උපයෝජකයින්ට ලබා දීමයි. එම කාර්යය නිසි සේ ඉටු කළ හැකි වෘත්තිකයන් පිරිසක් බිහි කිරීම පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා විෂයෙන් අපේක්ෂිත අරමුණයි.

වෘත්තීයානුකූල විෂයක් වූ මෙහි සාර්ථකත්වය රඳා පවතින්නේ එම විෂයට අදාළ සේවා ක්ෂේත්‍රයන් හි දී එනම් පුස්තකාල හා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයන් හිදී, ඊට ඇති පිළිගැනීමත් එම විෂය හදාලවුන්ට ගැළපෙන හා උචිත රැකියා අවස්ථාවන් හිමිවීමත් මතය. කිසියම් රටකදී කිසියම් වෘත්තීයානුකූල විෂයක් නිසි ලෙස පිළි නොගැනෙන්නේ නම් හෝ එම විෂය හදාලවුන්ට සුදුසු රැකියා අවස්ථාවන් හිමි නොවන්නේ නම් එබඳු රටක එම වෘත්තීය පිළිබඳ ප්‍රගමනයක් අපේක්ෂා කළ නොහැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවට දීර්ඝ කාලීන පුස්තකාල සම්ප්‍රදායක් තිබේ. කෙසේ වෙතත් වර්තමාන අර්ථයෙන් සලකන විට වඩාත් පුජානාන්ත්‍රික වූ පුස්තකාල සම්ප්‍රදායක් මෙරට ව්‍යාප්ත වන්නට පටන් ගත්තේ බටහිර බලපෑම, විශේෂයෙන්ම බ්‍රිතාන්‍ය බලපෑම නිසාය. 19 වන සියවසේ මුල් භාගය තෙක් විහිදී යන මෙම නව පුස්තකාල සම්ප්‍රදාය මේ වන විට බොහෝ අතු පතර සහිත මහා ව්‍යාප්තියක් බවට පත්ව තිබේ. පුස්තකාල හා තොරතුරු සේවාවන් වඩාත් සාර්ථක අයුරින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වෘත්තිකයන් පුහුණු කිරීමේ කටයුතු මෙරට ඇරඹුනේ 1950 දශකයේ අග භාගයේ දීය. කෙටි කාලීන සහතිකපත්‍ර පාඨමාලා ස්වරූපයෙන් ආරම්භ වූ එය මේ වන විට විශ්ව විද්‍යාලයන් හි පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා දක්වා ව්‍යාප්ත වී ඇත.

එබැවින් මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික පරමාර්ථය වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යාපනයත්, එම අධ්‍යාපනය ලැබුවන්ට හිමිවන රැකියා අවස්ථාවන් පිළිබඳවත් විමසා බැලීමටයි. එය කාලෝචිත පුස්තකාලයන් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා විෂයට හිමිව ඇති පිළිගැනීමත්, එම විෂය හදාලවුන්ට අපේක්ෂිත ආකාරයෙන් රැකියා අවස්ථා හිමි වී තිබේද යන්නත් පිළිබඳ ව පැහැදිලි අවබෝධයක් එමගින් ලද හැකි බැවිනි.

පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක යන ක්‍රම වේදයන් දෙකම සම්මිශ්‍රිතව යොදා ගත් අතර පර්යේෂණ සංගහනය වූයේ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යාපනය ලැබූ පිරිස් හා

පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා අධ්‍යයන ආයතනයයි. මෙම සංගහනයෙන් තෝරා ගන්නා ලද නියැදියක් භාවිතා කරමින් සිදු කරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ දී දත්ත රැස් කිරීමේ මෙවලම් වශයෙන් ප්‍රශ්නාවලී සම්මුඛ සාකච්ඡා හා නිරීක්ෂණ යොදා ගන්නා ලද අතර එසේ රැස් කරන ලද ප්‍රාථමික දත්ත, සාහිත්‍යගත ද්විතීයික දත්ත මගින් පරීක්ෂණය කරන ලදී.

පර්යේෂණයෙන් හෙළිකරගත හැකි කරුණු වූයේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පුස්තකාල හා විද්‍යාපන විද්‍යා වෘත්තීයව අනෙකුත් වෘත්තීයව සාපේක්ෂව පිළිගැනීමක් නොමැති බවත්, පුස්තකාල විද්‍යා වෘත්තීයයන්ට අපේක්ෂිත පරිදි රැකියා අවස්ථා හිමිව නොමැති බවත්ය.

මෙම තත්වයට තුඩු දී ඇති හේතු මෙන්ම එම තත්වය නිවැරදි කර ගැනීමට උචිත යෝජනා ද මෙහිදී ඉදිරිපත් කර ඇත.

